

ANEXO III. Código de Conduta

O ordenamento xurídico español recolle unha serie de normas ás que deben aterse no exercicio das súas funcións tanto os membros do Goberno e altos cargos da Administración, como quen teña a condición de empregado público.

Recóllense a continuación os extractos de tales normas de forma que queden compendiados nun único documento os artigos de maior relevancia no que á conduta no exercicio das súas funcións se refire, sen prexuízo de que tales normas sexan aplicables na súa totalidade e sen prexuízo da aplicabilidade do resto de normas vixentes na materia aínda cando non fosen recollidas no presente documento:

1. Lei 19/2013, do 9 de decembro, de transparencia, acceso á información pública e bo goberno.
2. Lei 3/2015, do 30 de marzo, reguladora do exercicio do alto cargo da Administración Xeral do Estado.
3. Lei 40/2015, do 1 de outubro, do réxime xurídico do Sector Público.
4. Real decreto lexislativo 5/2015, do 30 de outubro, polo que se aproba o texto refundido da Lei do Estatuto Básico do Empregado Público.
5. Lei 53/1984, do 26 de decembro, de incompatibilidades do persoal ao servizo das Administracións Públicas.

1. Extracto da Lei 19/2013, do 9 de decembro, de transparencia, acceso á información pública e bo goberno

O título II outorga rango de Lei aos principios éticos e de actuación que deben rexer o labor dos membros do Goberno e altos cargos e asimilados da Administración do Estado, das Comunidades Autónomas e das Entidades Locais. Igualmente, clarifícase e reforza o réxime sancionador que lles resulta de aplicación, en consonancia coa responsabilidade á que están suxeitos.

Este sistema busca que os cidadáns conten con servidores públicos que axusten as súas actuacións aos principios de eficacia, austeridade, imparcialidade e, sobre todo, de responsabilidade. Para cumprir este obxectivo, a Lei consagra un réxime sancionador estruturado en tres ámbitos, un deles, as infraccións en materia de conflito de intereses.

TÍTULO II

Bo goberno

Artigo 25. Ámbito de aplicación

1. No ámbito da Administración Xeral do Estado as disposicións deste título aplicaranse aos membros do Goberno, aos Secretarios de Estado e ao resto dos altos cargos da Administración Xeral do Estado e das entidades do sector público estatal, de Dereito público ou privado, vinculadas ou dependentes daquela.

A estes efectos, consideraranse altos cargos os que teñan tal consideración en aplicación da normativa en materia de conflitos de intereses.

2. Este título será de aplicación aos altos cargos ou asimilados que, de acordo coa normativa autonómica ou local que sexa de aplicación, teñan tal consideración, incluídos os membros das Xuntas de Goberno das Entidades Locais.

3. A aplicación aos suxeitos mencionados nos apartados anteriores das disposicións contidas neste título non afectará, en ningún caso, á condición de cargo electo que puidesen ostentar.

Artigo 26. Principios de bo goberno

1. As persoas comprendidas no ámbito de aplicación deste título observarán no exercicio das súas funcións o disposto na Constitución Española e no resto do ordenamento xurídico e promoverán o respecto aos dereitos fundamentais e ás liberdades públicas.

2. Así mesmo, adecuarán a súa actividade aos seguintes:

a) Principios xerais:

1. ^o Actuarán con transparencia na xestión dos asuntos públicos, de acordo cos principios de eficacia, economía e eficiencia e co obxectivo de satisfacer o interese xeral.

2. ^o Exercerán as súas funcións con dedicación ao servizo público, absténdose de calquera conduta que sexa contraria a estes principios.

3. ^o Respetarán o principio de imparcialidade, de modo que manteñan un criterio independente e alleo a todo interese particular.

4. ^o Asegurarán un trato igual e sen discriminacións de ningún tipo no exercicio das súas funcións.

5. ^o Actuarán coa dilixencia debida en o cumprimento das súas obrigacións e fomentarán a calidade na prestación de servizos públicos.

6. ^o Manterán unha conduta digna e tratarán a os cidadáns con esmerada corrección.

7. ^o Asumirán a responsabilidade das decisións e actuacións propias e dos organismos que dirixen, sen prexuízo doutras que fosen esixibles legalmente.

b) Principios de actuación:

1. ^o Desempeñarán a súa actividade con plena dedicación e con pleno respecto á normativa reguladora das incompatibilidades e os conflitos de intereses.

2. ^o Gardarán a debida reserva respecto dos feitos ou informacións coñecidos con motivo ou ocasión do exercicio das súas competencias.

3. ^o Porán en coñecemento dos órganos competentes calquera actuación irregular da

cal teñan coñecemento.

4. ^º Exercerán os poderes que lles atribúe a normativa vixente coa finalidade exclusiva para a que foron outorgados e evitarán toda acción que poida poñer en risco o interese público ou o patrimonio das Administracións.

5. ^º Non se implicarán en situacións, actividades ou intereses incompatibles coas súas funcións e absteranse de intervir nos asuntos en que concorra algunha causa que poida afectar á súa obxectividade.

6. ^º Non aceptarán para si agasallos que superen os usos habituais, sociais ou de cortesía, nin favores ou servizos en condicións vantaxosas que poidan condicionar o desenvolvemento das súas funcións. No caso de obsequios dunha maior relevancia institucional procederase á súa incorporación ao patrimonio da Administración Pública correspondente.

7. ^º Desempeñarán as súas funcións con transparencia.

8. ^º Xestionarán, protexerán e conservarán adecuadamente os recursos públicos, que non poderán ser utilizados para actividades que non sexan as permitidas pola normativa que sexa de aplicación.

9. ^º Non se valerán da súa posición na Administración para obter vantaxes persoais ou materiais.

3. Os principios establecidos neste artigo informarán a interpretación e aplicación do réxime sancionador regulado neste título.

Artigo 27. Infraccións e sancións en materia de conflito de intereses

O incumprimento das normas de incompatibilidades ou das que regulan as declaracións que teñen que realizar as persoas comprendidas no ámbito deste título será sancionado de conformidade co disposto na normativa en materia de conflitos de intereses da Administración Xeral do Estado e para o resto de Administracións de acordo coa súa propia normativa que resulte de aplicación.

2. Extracto da Lei 3/2015, do 30 de marzo, reguladora do exercicio do alto cargo da Administración Xeral do Estado

Un alto cargo, pola responsabilidade que leva e a relevancia das funcións que desempeña, só pode ser exercido por persoas que, constatada a súa competencia persoal e profesional, respecten o marco xurídico que regule o desenvolvemento da súa actividade. Neste sentido, esta lei aclara, reforza e amplía o devandito marco xurídico con vistas a garantir que o exercicio do cargo se realice coas máximas condicións de transparencia, legalidade e ausencia de conflitos entre os seus intereses privados e os inherentes ás súas funcións públicas.

Artigo 3. Exercicio do alto cargo

1. O exercicio do alto cargo queda sometido á observancia, ademais de ás disposicións de bo goberno recollidas na Lei 19/2013, do 9 de decembro, especialmente aos seguintes principios:

- a) Interese xeral: servirán con obxectividade aos intereses xerais.
- b) Integridade: actuarán coa debida dilixencia e sen incorrer en risco de conflitos de intereses.
- c) Obxectividade: adoptarán as súas decisións á marxe de calquera factor que exprese posicións persoais, familiares, corporativas, clientelares, ou calquera outras que poidan estar en colisión con este principio.
- d) Transparencia e responsabilidade: adoptarán as súas decisións de forma transparente e serán responsables das consecuencias derivadas da súa adopción.
- e) Austeridade: xestionarán os recursos públicos con eficiencia e racionalizando o gasto.

2. Os principios enunciados no apartado anterior informarán a normativa aplicable ao exercicio das funcións e a actividade dos altos cargos. Servirán así mesmo de criterios interpretativos á hora de aplicar as disposicións sancionadoras.

O seu desenvolvemento e as responsabilidades inherentes ao seu eventual incumprimento regularanse polas normas vixentes sobre bo goberno no seu correspondente ámbito de aplicación.

TÍTULO II

Réxime de conflitos de intereses e de incompatibilidades

Artigo 11. Definición de conflito de intereses

1. Os altos cargos servirán con obxectividade os intereses xerais, debendo evitar que os seus intereses persoais poidan influír indebidamente no exercicio das súas funcións e responsabilidades.

2. Enténdese que un alto cargo está incurso en conflito de intereses cando a decisión que vaia a adoptar, de acordo co previsto no artigo 15, poida afectar os seus intereses persoais, de natureza económica ou profesional, por supoñer un beneficio ou un prexuízo aos mesmos.

Considéranse intereses persoais:

- a) Os intereses propios.
- b) Os intereses familiares, incluíndo os do seu cónxuxe ou persoa con quen conviva en análoga relación de afectividade e parentes dentro do cuarto grao de consanguinidade ou segundo grao de afinidade.
- c) Os das persoas con quen teña unha cuestión litixiosa pendente.
- d) Os das persoas con quen teña amizade íntima ou inimidade manifesta.

- e) Os de persoas xurídicas ou entidades privadas ás que o alto cargo estivese vinculado por unha relación laboral ou profesional de calquera tipo nos dous anos anteriores ao nomeamento.
- f) Os de persoas xurídicas ou entidades privadas ás que os familiares previstos na letra b) estean vinculados por unha relación laboral ou profesional de calquera tipo, sempre que a mesma implique o exercicio de funcións de dirección, asesoramento ou administración.

Artigo 12. Sistema de alerta para a detección temperá de conflitos de intereses

1. Os altos cargos deben exercer as súas funcións e competencias sen incorrer en conflitos de intereses e, se considera que o está, debe absterse de tomar a decisión afectada por eles.

2. Os altos cargos que teñan a condición de autoridade absteranse de intervir no procedemento administrativo correspondente cando, por afectar os seus intereses persoais, definidos no artigo 11, concorran as causas previstas na Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das Administracións Públicas e do Procedemento Administrativo Común. Así mesmo, poderán ser recusados nos termos previstos na mencionada lei.

A Oficina de Conflitos de Intereses, de acordo coa información subministrada polo alto cargo na súa declaración de actividades e, de ser o caso, a que poida serlle requirida, informarlle dos asuntos ou materias sobre os que, con carácter xeral, deberá absterse durante o exercicio do seu cargo.

3. Os órganos, organismos ou entidades nos que presten servizos altos cargos que non teñan a condición de autoridade deben aplicar procedementos adecuados para detectar posibles conflitos de interese e para que, cando estean incurso nestes conflitos, se abasteñan ou poidan ser recusados da súa toma de decisión. Estes procedementos e o resultado de a súa aplicación deberán ser comunicados anualmente á Oficina de Conflitos de Intereses.

4. A abstención do alto cargo producirase por escrito e notificarase ao seu superior inmediato ou ao órgano que o designou. En todo caso, esta abstención será comunicada polo alto cargo no prazo dun mes ao Rexistro de Actividades de altos cargos para a súa constancia.

No caso de que a abstención se producise durante a reunión dun órgano colexiado, a súa constancia en acta equivalerá á comunicación ao superior inmediato ou ao órgano que o designou. A comunicación ao Rexistro de Actividades de altos cargos será realizada polo secretario do órgano colexiado.

5. O alto cargo poderá formular en calquera momento á Oficina de Conflitos de Intereses cantas consultas estime necesarias sobre a procedencia de absterse en asuntos concretos.

Real decreto 1208/2018, do 28 de setembro, polo que se aproba o Regulamento polo que se desenvolven os títulos Preliminar, II e III da Lei 3/2015, do 30 de marzo, reguladora do exercicio do alto cargo da Administración Xeral do Estado

Artigo 5. Declaración para a abstención do alto cargo

A abstención do alto cargo a que se refiren os apartados 2 e 3 do artigo 12 da Lei 3/2015, do 30 de marzo, realizarase de conformidade cos modelos aprobados para o efecto.

Se a abstención se producise durante a reunión dun órgano colexiado, a dita abstención constará en acta e será comunicada polo secretario do órgano colexiado no prazo de un mes ao Rexistro de Actividades, de conformidade cos modelos aprobados para o efecto.

Orde TFP/2/2020, do 8 de xaneiro, pola que se determina a data a partir da cal será efectiva a obrigação de relacionarse a través de medios electrónicos coa Oficina de Conflitos de Intereses nos procedementos previstos na Lei 3/2015, do 30 de marzo, reguladora do exercicio do alto cargo da Administración Xeral do Estado e o seu Regulamento de desenvolvemento, aprobado polo Real decreto 1208/2018, do 28 de setembro; e pola que se aproban os modelos de declaracións, comunicacións e documentos electrónicos

Recóllense os seguintes modelos:

- Modelo 8. Abstención en procedementos administrativos.
- Modelo 9. Abstención en órganos colexiados.

3 Extracto da Lei 40/2015, de 1 de outubro, do réxime xurídico do Sector Público

Sección 4ª. Abstención e recusación

Artigo 23. Abstención

1. As autoridades e o persoal ao servizo das Administracións en quen se dea algunhas das circunstancias sinaladas no apartado seguinte absteranse de intervir no procedemento e comunicaranlo ao seu superior inmediato, quen resolverá o procedente.

2. Son motivos de abstención os seguintes:

a) Ter interese persoal no asunto de que se trate ou noutro en cuxa resolución puidese influír a daquel; ser administrador de sociedade ou entidade interesada, ou ter cuestión litixiosa pendente con algún interesado.

b) Ter un vínculo matrimonial ou situación de feito asimilable e o parentesco de consanguinidade dentro do cuarto grao ou de afinidade dentro do segundo, con calquera dos interesados, cos administradores de entidades ou sociedades interesadas e tamén cos asesores, representantes legais ou mandatarios que interveñan no procedemento, así como compartir despacho profesional ou estar asociado con estes para o asesoramento, a representación ou o mandato.

- c) Ter amizade íntima ou inimidade manifesta con algunha das persoas mencionadas no apartado anterior.
 - d) Intervir como perito ou como testemuña no procedemento de que se trate.
 - e) Ter relación de servizo con persoa natural ou xurídica interesada directamente n o asunto, ou prestarlle nos dous últimos anos servizos profesionais de calquera tipo e en calquera circunstancia ou lugar.
3. Os órganos xerárquicamente superiores a quen se atope nalgunha das circunstancias sinaladas no punto anterior poderán ordenarlle que se absteñan de toda intervención no expediente.
4. A actuación de autoridades e persoal ao servizo das Administracións Públicas nos que concorran motivos de abstención non implicará, necesariamente, e en todo caso, a invalidez dos actos en que interviñesen.
5. A non abstención nos casos en que concorra algunha desas circunstancias dará lugar á responsabilidade que proceda.

Artigo 24. Recusación

- 1. Nos casos previstos no artigo anterior, poderá promoverse recusación polos interesados en calquera momento da tramitación do procedemento.
- 2. A recusación exporase por escrito no que se expresará a causa ou causas en que se funda.
- 3. No día seguinte o recusado manifestará ao seu inmediato superior se se dá ou non nel a causa alegada. No primeiro caso, se o superior aprecia a concorrencia da causa de recusación, acordará a súa substitución acto seguido.
- 4. Se o recusado nega a causa de recusación, o superior resolverá no prazo de tres días, previos os informes e comprobacións que considere oportunos.
- 5. Contra as resolucións adoptadas nesta materia non caberá recurso, sen prexuízo da posibilidade de alegar a recusación ao interpoñer o recurso que proceda contra o acto que poña fin ao procedemento.

4. Extracto do Real decreto legislativo 5/2015, do 30 de outubro, polo que se aproba o texto refundido da Lei do Estatuto Básico do Empregado Público

CAPÍTULO VI. Deberes dos empregados públicos. Código de Conduta Artigo 52. Deberes dos empregados públicos. Código de Conduta

Os empregados públicos deberán desempeñar con dilixencia as tarefas que teñan asignadas e velar polos intereses xerais con suxeición e observancia da Constitución e do resto do ordenamento xurídico, e deberán actuar con arranxo aos seguintes

principios: obxectividade, integridade, neutralidade, responsabilidade, imparcialidade, confidencialidade, dedicación ao servizo público, transparencia, exemplaridade, austeridade, accesibilidade, eficacia, honradez, promoción da contorna cultural e ambiental, e respecto á igualdade entre mulleres e homes, que inspiran o Código de Conduta dos empregados públicos configurado polos principios éticos e de conduta regulados nos artigos seguintes.

Os principios e regras establecidos neste capítulo informarán a interpretación e aplicación do réxime disciplinario dos empregados públicos.

Artigo 53. Principios éticos

1. Os empregados públicos respectarán a Constitución e o resto de normas que integran o ordenamento xurídico.

2. A súa actuación perseguirá a satisfacción dos intereses xerais dos cidadáns e fundamentarase en consideracións obxectivas orientadas cara á imparcialidade e o interese común, á marxe de calquera outro factor que exprese posicións persoais, familiares, corporativas, clientelares ou calquera outras que poidan chocar con este principio.

3. Axustarán a súa actuación aos principios de lealdade e boa fe coa Administración na que presten os seus servizos, e cos seus superiores, compañeiros, subordinados e cos cidadáns.

4. A súa conduta basearase no respecto dos dereitos fundamentais e liberdades públicas, evitando toda actuación que poida producir discriminación algunha por razón de nacemento, orixe racial ou étnica, xénero, sexo, orientación sexual, relixión ou conviccións, opinión, discapacidade, idade ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

5. Absteranse naqueles asuntos nos que teñan un interese persoal, así como de toda actividade privada ou interese que poida supoñer un risco de plantexar conflitos de intereses co seu posto público.

6. Non contraerán obrigacións económicas nin intervirán en operacións financeiras, obrigacións patrimoniais ou negocios xurídicos con persoas ou entidades cando poida supoñer un conflito de intereses coas obrigacións do seu posto público.

7. Non aceptarán ningún trato de favor ou situación que implique privilexio ou vantaxe inustificada, por parte de persoas físicas ou entidades privadas.

8. Actuarán de acordo cos principios de eficacia, economía e eficiencia, e vixiarán a consecución do interese xeral e o cumprimento dos obxectivos da organización.

9. Non influirán na axilización ou resolución de trámite ou procedemento administrativo sen xusta causa e, en ningún caso, cando iso comporte un privilexio en beneficio dos titulares dos cargos públicos ou a súa contorna familiar e social inmediato ou cando supoña un menoscabo dos intereses de terceiros.

10. Cumprirán con dilixencia as tarefas que lles correspondan ou se lles encomenden e, de ser o caso, resolverán dentro de prazo os procedementos ou expedientes da súa competencia.
11. Exercerán as súas atribucións segundo o principio de dedicación ao servizo público absténdose non só de condutas contrarias ao mesmo, senón tamén de calquera outras que comprometan a neutralidade no exercicio dos servizos públicos.
12. Gardarán segredo das materias clasificadas ou outras cuxa difusión estea prohibida legalmente, e manterán a debida discreción sobre aqueles asuntos que coñezan por razón do seu cargo, sen que poidan facer uso da información obtida para beneficio propio ou de terceiros, ou en prexuízo do interese público.

Artigo 54. Principios de conduta

1. Tratarán con atención e respecto aos cidadáns, aos seus superiores e aos restantes empregados públicos.
2. O desempeño das tarefas correspondentes ao seu posto de traballo realizarase de forma dilixente e cumprindo a xornada e o horario establecidos.
3. Obedecerán as instrucións e ordes profesionais dos superiores, salvo que constitúan unha infracción manifesta do ordenamento xurídico, nese caso poñeranas inmediatamente en coñecemento dos órganos de inspección procedentes.
4. Informarán os cidadáns sobre aquelas materias ou asuntos que teñan dereito a coñecer, e facilitarán o exercicio dos seus dereitos e o cumprimento das súas obrigacións.
5. Administrarán os recursos e bens públicos con austeridade, e non utilizarán os mesmos en proveito propio ou de persoas achegadas. Terán, así mesmo, o deber de velar pola súa conservación.
6. Rexeitarase calquera agasallo, favor ou servizo en condicións vantaxosas que vaia máis aló dos usos habituais, sociais e de cortesía, sen prexuízo do establecido no Código penal.
7. Garantirán a constancia e permanencia dos documentos para a súa transmisión e entrega aos seus posteriores responsables.
8. Manterán actualizada a súa formación e cualificación.
9. Observarán as normas sobre seguridade e saúde laboral.
10. Poñerán en coñecemento dos seus superiores ou dos órganos competentes as propostas que consideren adecuadas para mellorar o desenvolvemento das funcións da unidade na que estean destinados. A estes efectos poderase prever a creación da instancia adecuada competente para centralizar a recepción das propostas dos

empregados públicos ou administrados que sirvan para mellorar a eficacia no servizo.

11. Garantirán a atención ao cidadán na lingua que o solicite sempre que sexa oficial no territorio.

5. Extracto da Lei 53/1984, do 26 de decembro, de incompatibilidades do persoal ao servizo das Administracións Públicas

A regulación das incompatibilidades contida nesta Lei parte, como principio fundamental, da dedicación do persoal ao servizo das Administracións Públicas a un só posto de traballo, sen máis excepcións que as que demande o propio servizo público, respectando o exercicio das actividades privadas que non poidan impedir ou menoscabar o estrito cumprimento dos seus deberes ou comprometer a súa imparcialidade ou independencia.

CAPÍTULO PRIMERO

Principios xerais

Artigo 1.

1. O persoal comprendido no ámbito de aplicación desta Lei non poderá compatibilizar as súas actividades co desempeño, por si ou mediante substitución, dun segundo posto de traballo, cargo ou actividade no sector público, salvo nos supostos previstos na mesma.

(...)

2. Ademais, non se poderá percibir, salvo nos supostos previstos nesta Lei, máis d unha remuneración con cargo aos orzamentos das Administracións Públicas e dos Entes, Organismos e Empresas delas dependentes ou con cargo aos dos órganos constitucionais, ou que resulte da aplicación de arancel nin exercer opción por percepcións correspondentes a postos incompatibles.

(...)

3. En calquera caso, o desempeño dun posto de traballo pol o persoal incluído no ámbito de aplicación desta Lei será incompatible co exercicio de calquera cargo, profesión ou actividade, público ou privado, que poida impedir ou menoscabar o estrito cumprimento dos seus deberes ou comprometer a súa imparcialidade ou independencia.

